

UNIVERZITET CRNE GORE

PRAVNI FAKULTET PODGORICA

Crna Gora
UNIVERZITET CRNE GORE
PRAVNI FAKULTET

Primljeno:	03.12.2018.		
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost
01-	1813/1		

**PROGRAM RAZVOJA
PRAVNOG FAKULTETA UNIVERZITETA CRNE GORE
ZA PERIOD OD 2019. DO 2022. GODINE
PROF. DR VELIMIR RAKOČEVIĆ
KANDIDAT ZA DEKANA**

Podgorica, 30.11. 2018. godine

SADRŽAJ

1. Vizija i misija	3
2. Vrijednosti.....	4
3. Ciljevi	5
4. Nastava	6
5. Istraživanje	8
6. Studenti	8
7. Nastavnici i saradnici.....	9
8. Studijski programi	10
9. Finansije	11
10. Zaključak.....	12

1. VIZIJA I MISIJA

Pravni fakultet Univerziteta Crne Gore vidim u bliskoj budućnosti kao jednu od najprijetnijih ustanova visokog obrazovanja u oblasti pravnih nauka. Za četrdeset šest godina rada fakultet je postao institucija visokog renomea, prepoznata po izuzetno kvalitetnim studijama, izvrsnom nastavnom kadru i vrhunskim studentima. Ostvarujući svoju obrazovnu ulogu u društvu, fakultet se dosljedno pridržavao crnogorske pravne tradicije uz prilagođavanje tokovima savremenosti. Danas s ponosom možemo reći da nam naša obrazovna misija, naučno istraživački rad i kompetentnost naših profesora i studenata daje za pravo da budemo jedna od vodećih visokoobrazovnih institucija na internacionalnom nivou.

Imajući u vidu značaj Pravnog fakulteta za uspostavljanje efikasne pravne platforme koja garantuje pravnu sigurnost i vladavinu prava, smatram da fakultet svoju ulogu u društvu treba da realizuje permanentnim povećanjem kvaliteta edukacije do najvišeg nivoa koji proističe iz teorijskih i praktičnih znanja i iskustava. Osnovna intencija moje kandidature za drugi mandat dekana jeste uspješan završetak velikog broja započetih projekata čija će realizacija obezbijediti povećanje kvaliteta edukacije studenata Pravnog fakulteta, do stepena koji će im omogućiti da postanu profesionalci u vršenju pravnih poslova i izgradnji prava i pravnih institucija u našoj državi i šire. Povećanje fonda znanja naših studenata iz oblasti pravnih nauka i srodnih naučnih disciplina značajno će ubrzati razvoj Univerziteta Crne Gore i društva u cjelini.

U prethodnom mandatnom periodu mi smo vrijedno radili, štedjeli i stvorili uslove za velike investicije u cilju obezbjeđenja standarda kvaliteta za izvođenje praktične nastave. U završnoj je fazi izgradnja sudnice za praktičnu nastavu prijektovana u skladu sa najvišim standardima. Nakon dobijanja prostora koji je ranije koristio Filološki fakultet, isti smo renovirali i pripremili dokumentaciju za izradu moderne biblioteke i čitaonice. Odlukom UO UCG prostor koji je ranije koristio Elektrotehnički fakultet pripao je Pravnom fakultetu. U toku je izrada idejnog rješenja za izgradnju poslovnog prostora za master i doktorske studije, Instituta za pravna istraživanja, kabineta, laboratorija za praktičnu nastavu i prostorija za studente. Sa oko 1000 kvadrata novog prostora fakultet će imati sve uslove za ubrzani razvoj. Naglašavam da je kompletna sredstva za investicije obezbijedio Pravni fakultet, a Upravni odbor Univerziteta Crne Gore odobrio naznačena sredstva isključivo za razvoj Pravnog fakulteta.

Polazeći od velikog značaja koji studije prava imaju za državu i društvo, neophodno je posvetiti im posebnu pažnju, budući da je razvoj naše zajednice zasnovan prevashodno na znanju u kojem pravnička znanja imaju izuzetnu vrijednost. Stečena znanja naših studenata koja će primijeniti u praksi jesu i biće još više osnova za rješavanje kompleksnih problema iz oblasti prava na nacionalnom i internacionalnom nivou. Paraleleno sa prethodno naznačenim aktivnostima odvijajući se i unapređenje znanja nastavnika, saradnika i istraživača kako bi bili u prilici da na najkvalitetniji način prenesu znanja našim studentima. Pravni fakultet Univerziteta Cme Gore mora biti prepoznat po vrhunskom kvalitetu nastave i naučnoistraživačkog rada.

Razvoj našeg fakulteta vezan je i za jačanje saradnje sa državnim organima i institucijama, lokalnim zajednicama, ustanovama visokog obrazovanja iz oblasti prava, institucijama Evropskog prostora visokog obrazovanja, a posebno Evropskom asocijacijom pravnih fakulteta (ELFA) čiji smo član od 2017. godine, civilnim društvom i tsl. Fakultet će i dalje djelovati kao vrlo angažovana institucija koja daje odgovore na pravna i društvena pitanja. On će nastaviti da jača svoju međunarodnu reputaciju kao organizator brojnih međunarodnih naučnih i stručnih konferencija i drugih djelatnosti sa najvišim stepenom organizovanosti i odgovornosti.

Pravni fakultet će ostvariti svoju misiju samo ukoliko je autonoman i slobodan. Profesori i studenti moraju uživati akademsku slobodu, odnosno pravo da istražuju, objavljuju i participiraju u upravljanju fakultetom bez bilo kakvog ograničenja ili cenzure.

2. VRIJEDNOSTI

Pravni fakultet UCG će i u budućnosti funkcionisati na demokratskim vrijednostima i načelima i kroz brojne aktivnosti promovisati osnovne kulturne vrijednosti od kojih se izdvajaju zakonitost, pravna sigurnost, tolerancija, dijalog i akademska etika, što je imanentno pravničkoj profesiji. Fakultet će biti otvoren za razmjenu mišljenja i ideja uz obavezu podsticanja kreativnosti studenata i podržavanja njihovih inicijativa poštujući načela nepristrasnosti i pravičnosti.

Fakultet će u potpunosti njegovati akademske i naučne slobode mišljenja, izražavanja i kreativnosti. Dosljedno će se primjenjivati koncept jednakih mogućnosti kao i podsticanje motivacije i proaktivnosti.

Moj zadatak je da povećam misiju slobode istraživanja i naučne edukacije, da osiguram da visoko obrazovanje u pravnoj oblasti bude fundirano na istraživanju i sticanju novih znanja.

Mislim da su savremene vrijednosti naše akademske zajednice masifikacija visokog obrazovanja, stvaranje društva znanja i globalizacija.

Vrijednosti koje se moraju prožimati tokom nastavnog procesa oslanjaju se na kogniciju i emociju i predstavljaju svojevrsna pravila za život na koje treba gledati kao na međusobno isprepletane djelove vrijednosne mreže.

U odnosu prema kolegama i studentima primjenjivaću opšteusvojene univerzalne principe kao što su jednakost, poštovanje ljudskih prava i demokratičnost.

Od ostalih vrijednosti koje ću promovisati ističem kreativnost, razvoj kritičkog mišljenja, samostalan rad, poštovanje zajedničkog života, evropsku saradnju i tsl.

3. CILJEVI

1. Izgradnja modernih i konkurentnih studija Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore
2. Kompletno opremanje sudnice za praktičnu nastavu do početka studijske 2019/2020. godine;
3. Završetak biblioteke i čitaonice do kraja 2019. godine;
4. Završetak radova i kompletno opremanje prostora za master i doktorske studije, kabineta za nastavno i stručno osoblje i studentskih prostorija do juna 2020. godine;
5. Okončanje radova i stavljanje u funkciju Instituta za pravna istraživanja, prostorija za kliničko pravno obrazovanje i forenzičke laboratorije do kraja 2020. godine.
6. Izgradnja Centra za podršku studentima i diplomiranim studentima do kraja 2020. godine.
7. Renoviranje svih sala za izvođenje nastave na fakultetu do kraja 2019. godine.
8. Unapređenje kvaliteta pravničkog obrazovanja u skladu sa Evropskim standardima u visokom obrazovanju (European Standards and Guidelines, ESG);
9. Osnaživanje ljudskih resursa fakulteta angažovanjem mladih i perspektivnih kadrova;
10. Jačanje veza fakulteta sa tržištem rada;
11. Povećanje kompetitivnosti i atraktivnosti Pravnog fakulteta na internacionalnom nivou;

12. Poboljšanje međunarodne saradnje, istraživačke djelatnosti i akademske mobilnosti;
13. Nastavljanje trenda očuvanja atraktivnosti upisa najboljih učenika na Pravni fakultet;
14. Intenzivirati nastavu na engleskom jeziku, koja pored izbornih predmeta na kojima se sada izvodi, treba da bude realizovana i na studijskom programu doktorskih studija počevši od studijske 2020/2021. godine;
15. Nastaviti sa organizacijom pet internacionalnih konferencija iz različitih oblasti prava i jedne studentske konferencije godišnje na Pravnom fakultetu. Posebno sam ponosan na sada već tradicionalne konferencije koje fakultet organizuje tri godine zaredom kao što su "Reforma pravnog sistema Crne Gore-pravosudje i temeljna prava", "Unapređenje sigurnosti u JI Evropi - Crna Gora i kolektivni sistem bezbjednosti", "Bezbjednost saobraćaja na putevima u Crnoj Gori-izazovi i perspektive", "Ostvarivanje i zaštita ljudskih prava i sloboda" kao i studentsku konferenciju „Safety in local communities-legal and criminological perspectives“, koju fakultet organizuje u saradnji sa kolegama iz Slovenije.
16. Otpočeti sa realizacijom programa cjeloživotnog obrazovanja, od septembra 2019. godine na osnovu studije čija izrada je u toku;
17. U realizaciji postojećih i razvoj novih studijskih programa koristiti nove metode i tehnike, što uključuje modernizaciju, nabavku i primjenu savremene opreme;
18. Jačati naučnu i stručnu djelatnost fakultet nastavljajući pozitivan trend objavljivanja radova u časopisima indeksiranim u međunarodnim bazama podataka i u znatno većoj mjeri participirati u projektima.
19. Nastaviti sa izdavanjem časopisa "Zbornik Pravnog fakulteta u Podgorici" dva puta godišnje.

4. NASTAVA

Mišljenja sam da kreiranjem odgovarajućih uslova treba značajno inovirati i unaprijediti koncept studija prava. Realizacija nastave na našem fakultetu mora biti u korak s vremenom da bi bili konkurentni u Evropskom prostoru visokog obrazovanja. Preduslov za ostvarenje ovog cilja je ulaganje u kadrove, sredstva i znanje. Naša institucija odavno ima deficit u pogledu broja raspoloživih profesora, što jeste veliki problem koji ne može umanjiti nesporna sposobnost naših nastavnika da odgovore na nove zadatke i brojne izazove.

Analiza stanja u nastavi pokazala je da je potrebno preduzeti mjere radi otklanjanja nedostataka i stvaranja uslova za realizaciju nastave na znatno savremenijem nivou. Nastavni proces mora biti moderan, fleksibilan, konkurentan i efikasan uz obavezno korišćenje savremenih metoda i načina izlaganja materije.

Novi nastavni program 3+2+3 ne bi trebalo povećavati u smislu opterećenja studenata, već sagledati mogućnosti rekonceptualizacija postojećih predmeta. Konceptualno metodološki posmatrano naše studente moramo edukovati kroz najbolje doktrine pravnih teorija i istovremeno im osigurati sticanje znanja o pragmatičnim dimenzijama pravne profesije kako bi rješavali pravne i društvene probleme. Ako ja kao profesor Krivično pravne grupe predmeta sa višedecenijskim praktičnim iskustvom, ne mogu praktično prikazati ono o čemu pričam studentima, onda ja imam problem kao nastavnik pozitivnog prava. Nakon elaboracije teorijskih sadržaja u praktičnom dijelu nastave profesor iznosi svoja iskustva stečena u praksi i angažuje eksperte iz prakse. Samo na taj način obezbjeđujemo studentima da tokom studiranja razviju sposobnost kretanja u praksi pri čemu mora postojati održiv balans između teorije i prakse, odnosno praksa ne smije prevagnuti nad sticanjem teorijskih znanja. Samo izvrsno poznavanje pravne teorije može doprinijeti kreiranju dobrih zakonskih rješenja. Nastava ne smije biti formalizovana jer reducira trajnost znanja i ne povezuje teoriju sa praksom. Razvijanje i usavršavanje nastavnih metoda omogućiće poboljšanje efikasnosti i efektivnosti nastavnog procesa kao integralnog sazajnog sistema.

Prepoznajući važnost praktične nastave i polazeći od stave studenata da je praksa upravo ono što im nedostaje, Pravni fakultet od studijske 2017/2018. godine u okviru studijskih programa realizuje praktičnu nastavu u iznosu od najmanje 25%. Stručna praksa je obavezna za sve studente fakulteta i predstavlja dio procesa nastave koji podrazumijeva praktičan rad u cilju sticanja praktičnih znanja, vještina i kompetencija za nesmetano uključivanje na tržište rada. U tom smislu akcenat smo stavili na funkcionalni model edukacije studenata koji se zasniva na izučavanju pravne nauke, dok se stečeno znanje utvrđuje radom na konkretnim predmetima, istraživanjem njihovog djelovanja u praksi. Na ovaj način studenti imaju uvid u dejstvo ključnih pravnih instituta, što ostavlja trajni trag u pamćenju i povećava njihove kreativne sposobnosti. Sve to će pomoći studentima da se brže uključe u radni proces i nastave aktivnosti na daljem stručnom usavršavanju.

U cilju povećanja mobilnosti profesora i studenata neophodno je u predstojećem periodu organizovati kompletnu nastavu na engleskom jeziku na doktorskim studijama.

5. ISTRAŽIVANJE

Jedan od ključnih ciljeva koji treba da ostvarimo jeste dostizanje naučnih standarda istraživanja u oblasti pravnih nauka i usvajanje pravila i procedura po kojima se izrađuju projekti istraživanja u svrhu jačanja postojećeg opsega znanja u ovoj naučnoj oblasti. Ovaj cilj se može postići podrškom istraživanjima u pravnoj teoriji i praksi, izgradnjom kapaciteta istraživanja i povezivanjem naših istraživača sa drugim istraživačkim centrima.

Podsticanje i razvijanje naučnoistraživačkog rada neophodno je u svim granama prava radi uspješnijeg proučavanja pravnih fenomena. Opremanjem Instituta za pravna istraživanja i forenzičke laboratorije stvorice se uslovi za metodičko prikupljanje i sistematizaciju znanja u ovoj oblasti kao i unapređenje naučnoistraživačke djelatnosti, odnosno produkciju novih znanja potrebnih u ostvarivanju nastavnog procesa. Biće to dobra osnova za značajno povećanje broja radova naših profesora u časopisima koji se nalaze u međunarodnim bazama podataka.

Istraživanja u oblasti pravnih nauka značajno će promovisati pravnu nauku i unaprijediti društveni ugled i profesionalni status naših nastavnika i saradnika. Unapređenje kvaliteta naučne produkcije na našem fakultetu i ulaganje rezultata istraživanja u razvoj naše države trajan je zadatak svih nas.

Kako bi se osnovni ciljevi istraživanja ostvarili, neophodno je osnažiti status istraživača kao i riješiti niz problema u cilju poboljšanja stanja u ovoj oblasti. Naučni projekti imaju za cilj i podsticanje saradnje između donosilaca odluka i istraživača i predstavljaju osnov za donošenje strategija značajnih za društvenu zajednicu.

6. STUDENTI

Najveći resurs našeg fakulteta su bez sumnje studenti koji ostvaruju vrhunske rezultate na osnovu sveobuhvatnih i kvalitetnih znanja stečenih u našoj ustanovi i on se mora sticati uvijek iznova ali i očuvati. S ponosom ističem činjenicu da su u ovoj godini naši student osvojili prvo mjesto u Evropi iz dvije grane prave. Njihova moć je ogromna zasnovana na znanju koje traje,

obnavlja se, akumulira i raste. Ostvarenje progressa u znanju naših studenata biće nastavljeno poboljšanjem uslova studiranja. U proteklom periodu širom smo otvorili vrata studentima koji su u središtu novog koncepta obrazovanja u našoj instituciji. Diplome našeg fakulteta moraju garantovati posao a samim tim i bolji kvaliteta života svakom našem studentu.

Teško je naći fakultet na kojem studenti učestvuju sa 50 i više radova na svakoj konferenciji. To je jedinstven primjer u svijetu i čini naš fakultet dominantnim u odnosu na konkurenciju.

Naša obaveza je da postojeće studijske programe prilagodimo studentima, uskladimo opterećenje studenata, ishode i metode ocjenjivanja uz smanjenje maksimalnog opterećenja. Studijski programi će obezbijediti znanja i vještine u skladu sa ključnim kompetencijama. Svake studijske godine uz aktivno učešće studenata analiziraćemo sadržaj studijskih programa i kada je to neophodno uvoditi promjene.

Moj ključni cilj je da obezbijedim poštovanje prava studenata. Oni su nezaobilazni činilac u donošenju svih odluka koje se tiču njihovih prava i obaveza. Dekanat je otvoren za sve studente svakog radnog dana bez prethodne najave. Oni imaju moju nesebičnu podršku u organizaciji naučnih, kulturno - zabavnih, sportskih i drugih aktivnosti. U toku je izrada projektne dokumentacije za formiranje Centra za podršku studentima i diplomiranim studentima koji će biti u funkciji razvijanja sposobnosti i vještina od značaja za zapošljavanje kao i za unapređenje mobilnosti studenata. Fakultet će posredovati u obavljanju prakse i sticanja radnog iskustva studenata. Programi mobilnosti biće dostupni svim studentima, a obaveza fakulteta je da im pruža administrativnu podršku. Važno je naglasiti da su osnovne i master studije besplatne za sve studente.

7. NASTAVNICI I SARADNICI

Mišljenja sam da se nastavnom osoblju moraju ponuditi adekvatne i sigurne plate, kao i mogućnost da imaju potpuni razvoj karijere. Bez ovih uslova akademska institucija ne može biti uspešna i dostići potrebnu reputaciju.

Akademska profesija je u srcu univerziteta i ne može se očekivati da bude uspešna bez sposobnih i posvećenih profesora. Najvažniji element za postizanje ovoga cilja jeste obezbjeđivanje akademske slobode i pristojnih uslova za rad, uključujući i adekvatnu novčanu

nadoknadu. Važno pitanje koje se sada postavlja jeste da li je trenutni sistem nadoknade adekvatan imajući u vidu nove okolnosti i kakve uticaje to može imati na budući razvoj fakulteta. U narednom periodu zalagaću se da se nastavnom osoblju povećaju koeficijenti za obračun i isplatu plata.

Jedan od mojih prioritarnih zadataka jeste poboljšanje kompetencija nastavnog osoblja u naučnom, stručnom i didaktičkom smislu. To podrazumijeva obezbjeđenje uslova za didaktički trening kao i naučni i stručni napredak nastavnika i saradnika. Pored naučne kompetentnosti nastavnika je neophodno da posjeduje vrhunsko znanje iz oblasti struke i profesije.

Stalno usavršavanje profesora je najbitniji faktor podizanja kvaliteta nastave na svim nivoima studija. Potrudću se da svim profesorima obezbijedim uslove za poboljšanje profesionalnih kompetencija posebno u dijelu edukacije iz obrazovne tehnologije. Obaveza je svakog profesora da koristi vodeću svjetsku literaturu u nastavi u svojoj naučnoj oblasti, kao i da implementira metode učenja koje pružaju konkretna i primjenljiva znanja.

8. STUDIJSKI PROGRAMI

Zalažem se za realizaciju tri stepena visokog obrazovanja što predstavlja evropski standard pri čemu se mora nastaviti finansiranje studenata iz budžeta.

Implementacijom ovog modea studiranja otklonjeni se problemi prilikom nostrifikacije diploma van naše države, a nakon završenih osnovnih studija naši studenti mogu nastaviti školovanje i u inostranstvu, budući da je ovaj koncept dominantan u Evropskom prostoru visokog obrazovanja.

Umjesto usmjerenja kreirali smo izborne module kako bi se obezbijedio kvalitet nastavnog procesa.

Nijesam za redukciju studijskih programa na našem fakultetu i smatram da treba dati šansu svim pravnim disciplinama da se razvijaju uključujući multidisciplinarni pristup.

Pravni fakultet mora imati konkurentan nastavni plan koji je programski raznovrstan i u čijem kreiranju moraju uzeti učešće svi nastavnici, saradnici i obavezno predstavnici studenata.

Drugi i treći nivo studija zahtijeva kontinuirano unapređenje i nameće potrebu razvoja dodatnih programa u partnerstvu sa prestižnim univerzitetima radi dobijanja dvojnih diploma.

9. FINANSIRANJE

Fakultet je u proteklom periodu postigao finansijsku stabilnost i obezbijedio značajna sredstva za brojne razvojne projekte.

Smatram da se moramo fokusirati na istraživačke projekte, projekte institucionalnog razvoja i projekte saradnje. Kao vrlo uspješan primjer realizacije značajnog projekta ističem CABUFAL projekt finansirani od strane Evropske komisije i njene Agencije za obrazovanje, audio viziju i kulturu. Neophodno je pokrenuti projekte nacionalnog razvoja koji do sada nijesu zaživjeli. Projekte saradnje treba intenzivirati budući da su bili malo zastupljeni.

Naš prioritet je povezivanje sa srodnim fakultetima u EU i konkurisanje za sredstva iz EU fondova. Bitan podsticaj za novi model finansiranja uključuje prihvatanje industrijskog i korporativnog sponzorisanja, posebno u pogledu istraživanja na fakultetu.

Saradnja sa privredom i društvom putem konsultantskih ili istraživačkih ugovora može biti solidan izvor finansiranja. Sporazumi fakulteta sa društvenim i privrednim subjektima treba da obuhvate brojne obrazovne, socijalne i ekološke programe, kao i participaciju u prekograničnim i međunarodnim projektima. Izvor finansiranja biće i programi cjeloživotnog učenja kao i međunarodni fondovi.

10. ZAKLJUČAK

Od svog osnivanja Pravni fakultet ima snažnu ulogu u jačanju nacionalnog visokoobrazovnog sistema. Kao obrazovna i naučna institucija on daje veliki doprinos integraciji naše države u obrazovni prostor EU.

U predstojećem periodu naš fakultet se mora prilagoditi novonastalim promjenama i pojačati svoju poziciju kako bi postao elitna ustanova i lider u oblasti pravnih nauka na internacionalnom nivou, odnosno stožer pravne misli i pravničkog obrazovanja.

Prof. dr Velimir Rakočević

Velimir Rakočević